

بررسی رابطه بین عوامل اجتماعی با میزان سرقت داخل خودرو در شهر همدان

حاجی محمد مهدیان نسب^۱، نصراله پارسازاده^۲

۴۳-۲۱

تاریخ پذیرش: ۱۳۹۴/۰۴/۲۶

تاریخ وصول: ۱۳۹۴/۰۱/۲۵

چکیده

هدف این پژوهش بررسی رابطه عوامل اجتماعی با میزان سرقت داخل خودرو شهر همدان بود. روش تحقیق همبستگی و جامعه آماری این پژوهش عبارت بودند از سارقین داخل خودرو دستگیر شده در شش ماهه اول سال ۱۳۹۳ در شهر همدان که تعداد آن‌ها ۷۳ نفر و جامعه آماری کارآگاهان مبارزه با سرقت که تعداد آن‌ها ۱۰۸ نفر و در مجموع ۱۸۱ نفر بودند. ابزار اندازه‌گیری دو پرسشنامه محقق ساخته سنجش عوامل اجتماعی از دیدگاه سارقین و کارآگاهان بود. برای سنجش روایی ابزار از روش روایی محتوایی استفاده شد و روایی ابزار از منظر متخصصان قابل قبول گزارش شد و برای سنجش پایایی از آزمون الفای کرونباخ استفاده شد و میزان آن ۰/۸۳ و ۰/۸۵ محاسبه گردید. برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از شاخص‌های آمار توصیفی و آزمون مجذور کا یا خی دو و آزمون ضریب همبستگی پیرسون و رگرسیون استفاده شد. نتایج نشان داد که بین اعتیاد، محل سکونت، ساختار خانواده و ارتباط با همسالان با میزان سرقت داخل خودرو رابطه مثبت و معنی دار وجود دارد اما بین مهاجرت و میزان سرقت داخل خودرو رابطه معنی دار وجود نداشت.

واژگان کلیدی: سرقت، سرقت داخل خودرو، عوامل اجتماعی

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

۱- کارشناس ارشد فرماندهی و مدیریت

۲- کارشناس ارشد مدیریت بحران (نویسنده مسئول) parsazadeh44@gmail.com

مقدمه

یکی از مسائل مهم مطرح نزد اندیشمندان بالاخص جامعه شناسان و جرم شناسان موضوع سرقت و همچنین نحوه مقابله با آن و شیوه‌های جلوگیری از آن در جامعه می‌باشد در میان انبوه جرائم، که جامعه متمدن بشری را احاطه نموده است، جرم سرقت به لحاظ ویژگی خاصی که در باره تصرف عالمانه و عامدانه مالکیت افراد از خود به جای می‌گذارد، همواره مورد انزجار و تنفر کلیه اقوام و ملل مختلف در سطح جهان قرار گرفته است سرقت از نظر لغوی کلمه‌ای عربی است که در زبان فارسی به معنی دزدیدن، دزدی کردن یا بردن مال دیگری معنی شده است از نظر اصطلاحی عبارت است از ربودن خدعه آمیز مال غیر، برداشتن چیزی از دیگری بدون اطلاع از رضایت او، گرفتن و بردن چیزی از دیگری بدون اطلاع و رضایت او، گرفتن و بردن مال و پول کسی به زور یا مکر و فریب، ربودن متقلبانه‌ی شیء متعلق به دیگری (گلدوزیان، ۱۳۷۴: ۱۲). سرقت یکی از جرائم مهم و پرتعداد اکثر جوامع است و عملی است که تقریباً در کلیه جوامع دیده می‌شود. این جرم در گذشته‌های دور نیز وجود داشته و به اشکال مختلف انجام می‌گردیده است. این جرم بعد از قتل با سابقه‌ترین جرائم است و دستخوش تحولات و تغییرات زیادی بوده و شکل انجام آن در زمان‌های متفاوت و در جوامع مختلف تغییر نموده است. ولی چیزی که از بدو پیدایش آن تاکنون ثابت بوده، زشتی و مذموم بودن ماهیت آن است که همواره وجود داشته و با مرتکب آن مقابله و برخورد گردیده است. گذشت زمان بر این پدیده، نظیر تمام امور اثر گذاشته و تحولاتی در آن به وجود آورده، شکل انجام، شیوه‌ها، وسائل و ابزار مورد استفاده، نوع مال و اشیاء مسروقه و... همچنین وضعیت سارقین از جهات گوناگون تغییر نموده است. امروزه اغلب سرقت‌ها با برنامه‌ریزی دقیق و با بهره‌وری از امکانات فنی پیشرفته انجام می‌شود و سارقین از آخرین تکنولوژی موجود در جهت کار خود

سود می‌برند. به همین لحاظ مقابله و برخورد با سرقت و سارقین نیز متناسب با اقدامات سارقین متحول گردیده و به صورتی علمی و حساب شده در آمده است. (قربان حسینی، ۱۳۸۱: ۲). سرقت همانند جرایم دیگر، از جهت کمی و کیفی دچار تحول و از لحاظ تنوع، در انواع و اشکال مختلفی رواج یافته است و مکان و زمان نمی‌شناسد و در هر لحظه از شبانه روز احتمال وقوع آن هست و این پدیده زشت نه تنها نظام مالی افراد و اشخاص، بلکه به اقتصاد و روان جامعه نیز لطمه‌های جبران ناپذیری وارد می‌نماید (رضایی‌راد و همکاران، ۱۳۸۸). یکی از روش‌های سرقت سارقان سرقت وسایل داخل خودرو می‌باشد که به امری ریشه‌ای در شهرهای بزرگ تبدیل شده است. احمدی مقدم فرمانده ناجا در سال ۱۳۹۲ در مصاحبه‌ای از روند افزایشی سرقت داخل خودرو خبر داد و گفت: با اینکه ارزش ریالی این نوع سرقت در حد پایینی قرار دارد ولی ریشه اصلی آن افزایش قیمت مواد مخدر و عدم توانایی افراد معتاد در تهیه مواد مخدر است. به گفته مقیمی رییس پلیس آگاهی ناجا در سه ماهه اول سال ۱۳۹۳ سرقت لوازم و قطعات داخل خودرو ۷ درصد بیشتر شده است. در ایران سرقت لوازم خودرو، پرشمارترین جرم در کشور محسوب می‌شود. وقوع این نوع سرقت‌ها با خرید اموال مسروقه لوازم داخلی خودرو کاملاً در ارتباط بوده و گرمی بازار مال‌خرها از وجود خریداران دست دومی است که نمی‌دانند مالی که می‌خرند دزدی است، گرچه در برخی مواقع قیمت‌های پایین و غیر متعارف باعث می‌شود خریداران حقیقت را نادیده بگیرند. در این تحقیق منظور از سرقت داخل خودرو؛ سرقت قطعات و محتویات داخل خودرو و صندوق زنی می‌باشد. شهر همدان به عنوان مرکز استان همدان با دارا بودن بیشترین جمعیت شهرنشین و میزان مهاجر پذیری بالا، همواره یکی از شهرهای مطمع نظر سارقین داخل خودرو بوده که ارتکاب اینگونه سرقت‌ها موجب آزردهی خاطر شهروندان را فراهم نموده است. به

استناد بررسی‌های صورت گرفته آمار وقوع سرقت‌های داخل خودرو در شهر همدان در شش ماهه نخست سال ۱۳۹۳ نسبت به مدت مشابه آن در سال ۱۳۹۲ با رشد ۱۱/۸ درصدی مواجه بوده است.

عوامل اجتماعی متعددی بر روند صعودی سرقت داخل خودرو تاثیر گذار بوده که عمده‌ترین آنها عبارتند از اعتیاد، مهاجرت، محل سکونت، ساختار خانواده و همسالان. اعتیاد یک بیماری است که در آن بیمار رفتاری که عوارض بدی دارد را متداوماً تکرار می‌کند. این بیماری با ایجاد اختلال در کنترل بر سیستم رفتار- پاداش، باعث تکرار آن رفتار می‌گردد (وست^۳، ۲۰۱۳). به لحاظ مفهومی، بیماری اعتیاد یک بیماری اصلی، مزمن و عصبی است، که در اثر عوامل ژنتیکی، فیزیولوژیک و اجتماعی رشد و بروز پیدا می‌کند، به طوری که وجه مشخصه‌ی این بیماری اختلال در کنترل انجام عملی، و یا احساس اجبار در انجام یک عمل مشخص، با وجود آگاهی نسبت به عواقب خطرناک آن باشد (میلر^۴، ۲۰۱۳). محل سکونت مواد ۱۰۰۲ تا ۱۰۱۰ قانون مدنی به اقامتگاه اختصاص دارد. ماده ۱۰۰۲ ق.م. در تعریف اقامتگاه می‌گوید، اقامتگاه عبارت از محلی است که شخص در آنجا سکونت داشته و مرکز مهم امور او نیز در آن جا باشد. اگر محل سکونت غیر از مرکز مهم امور او باشد مرکز امور او اقامتگاه محسوب است. بررسی رابطه جرم با محیط رخ دادن آن به دهه‌های ۱۹۲۰ و ۱۹۳۰ برمی‌گردد. در این دوره مکتب شیکاگو در زیر چتر مکتب خردگراها به مطالعه رفتار انسان در رابطه با عوامل محیط فیزیکی و اجتماعی پرداختند. نتایج تحقیقات این گروه به معرفی الگویی برای توزیع جرم در شهرهای آمریکا بر اساس فقر در محلات انجامید. نتایج حاصل از این تحقیقات برای شناسایی عوامل موثر بر بروز رفتارهای ضد اجتماعی به

³- west

⁴- Miller

کار گرفته شدند و در نتیجه فقر، بیکاری و گسستگی جوامع از مهم‌ترین عوامل بروز جرم شناخته شدند. در مقابل سرمایه اجتماعی، تعلق خاطر به محل زندگی و روابط با دیگران از عوامل بازدارنده ارتکاب جرم هستند.

مهاجرت به تغییر محل اقامت فرد از یک نقطه به نقطه دیگر اشاره دارد (زنجان، ۱۳۸۰، ۲۱۲). خانواده به مفهوم محدود آن عبارت است از یک واحد اجتماعی، ناشی از ازدواج یک زن و یک مرد که فرزندان پدید آمده از آنان خانواده را تکمیل می‌کند. تعریف دیگری، خانواده را گروهی از افرادی داند که از راه خون، زناشویی و یا فرزند پذیری با یکدیگر ارتباط می‌یابند و طی یک دوره‌ی زمانی نامشخص، باهم زندگی می‌کنند (کوئن^۵، ۱۳۷۸: ۱۲۷). ویلیام گود^۶ با استعانت از نظریه آنومی و تعمیم آن به نهاد خانواده به عنوان مهم‌ترین آژانس اجتماعی کننده ساختار خانواده، سازمان و انگاره‌های آن را کلیدی برای شناخت شخصیت و رفتار فرد پرورش یافته در آن تلقی می‌کند و هرگونه نابسامانی و بی‌سازمانی در این نهاد و ساختار آن را در بروز توسعه و تکوین شخصیت بزهکار و کجرو دخیل می‌داند. به نظر گود هنگامی که یک یا چند تن از اعضای خانواده نتوانند وظایف و نقش خود را به طور مناسب و شایسته‌ای انجام دهند، گسیختگی خانوادگی به وجود می‌آید. گسیختگی خانوادگی می‌تواند معلول عواملی چند باشد:

الف) فقدان پدر که در اثر مرگ و میر، طلاق یا اشتغال بیش از حد پیش می‌آید.
ب) فقدان یا غیبت مادر به علت اشتغال خارج از خانه، مرگ یا طلاق که در این شرایط اجرای نقش‌های مادرانه دچار اختلال می‌گردد.

⁵ - Cohen

⁶ - William good

ج) وجود روابط عاطفی ضعیف و حتی متعارض بین اعضای خانواده که علی رغم زندگی اجتماعی با یکدیگر در ظاهر اما از کارکردهای کنشی متقابل ضعیفی برخوردار بوده و نسبت به همدیگر از هم حسی و هم دلی برخوردار نیستند (محسنی تبریزی، ۱۳۸۳: ۶۹-۶۸). هیرشی کجروی را معلول ضعف یا گسستگی، تعلق فرد به جامعه می‌داند. نظریه هیرشی حاکی از آن است که کاهش دلبستگی و صمیمیت در روابط متقابل اعضای خانواده روی میزان بزهکاری تاثیر مثبت دارد (صدیق، ۱۳۶۷: ۶۰).

گروه همسال به اشخاصی محدود گفته می‌شود که از جهت سنی نزدیک به هم باشند. مقصود از «گروه همسالان»، گروهی است که اعضای آن، مرحله واحدی از زندگی (مثلاً سالهای آغاز جوانی) را می‌گذرانند، نه آنکه لزوماً سن برابر داشته باشند. (نجفی زند ۱۳۸۰: ۳۵) گرایش به گروه‌های همسال و پیوستن به آنها یکی از ویژگی‌های بارز دوره‌ی نوجوانی است. در حالی که برخی از نوجوانان از روی میل با قوانین و مقررات گروهی خاص هم‌نوایی می‌کنند، نوجوانان دیگر ممکن است در قبول هنجارهای گروهی خاص تحت فشار قرار گیرند. هم‌نوایی به عنوان قابل قبول عامه بودن و جلب حمایت کردن، با تغییر رفتار فرد به گونه‌ای که در خور گنجاندن در یک گروه باشد، تعریف می‌شود (سانتور^۷ و همکاران، ۲۰۰۰). هر چند که در اوایل زندگی مهم‌ترین منبع تربیتی تأثیرگذار روابط والدین است، اما با رشد تدریجی کودک، ارتباط با همسالان نقش مهم‌تری در زندگی فرد پیدا می‌کند فالبرگ^۸ (۱۹۹۱) عنوان می‌کند که نوجوانان سعی می‌کنند به چهار سؤال درباره خودشان جواب بدهند: الف) چه کسی هستیم؟ ب) به کجا تعلق دارم؟ ج) چه کاری می‌توانم انجام دهم؟ د) به

7- santor

8- falberg

چه چیز اعتقاد دارم؟ (به نقل ازهاو، ۱۹۹۵). در زمانی که نوجوانان از خانواده جدا می‌شوند به ارتباط با همسالان روی می‌آورند، ارتباط با همسالان کمک زیادی به یافتن جواب‌های مناسب برای پرسش‌های مطرح شده می‌نماید. پذیرش و طرد از گروه تأثیر عمیقی بر روی رفتارهای نوجوانان دارد. جوانان پذیرفته شده در مدرسه و مکان‌های اجتماعی به خوبی عمل می‌کنند.

بر عکس، جوانانی که همسالان آنها را طرد کرده‌اند احتمال بیشتری دارد که رفتار پرخاشگرانه نشان دهند و در فعالیت‌های گروه از طریق رفتار ضد اجتماعی خلل وارد کنند (سیگل و سنا^۹، ۱۹۹۷). لنسوف و وستلی^{۱۰} معتقدند که مسئله اساسی در کجروی افراد این است که روابط افراد کجرو این امکان را به آنان می‌دهد که گروهی را برای خود پدید آورده و در طریقی که دلخواه اعضای گروه است زندگی کنند. افراد این گروه دارای نیازها و تمایلات مشترکی هستند که هم با تمایلات و نیازهای راست رفتارن مغایر است، همچنین جامعه آنها را ننگین و مذموم دانسته و مستوجب کیفر می‌داند (اشرف، ۱۳۵۴: ۸۰).

سرقت و سرقت داخل خودرو در برخی از پژوهش‌ها مورد توجه واقع شده است. طیبی (۱۳۹۲) در پژوهشی با عنوان تأثیر الگوهای رفتاری مجرمانه در سرقت ساده نوجوانان نشان داد که الگوهای رفتاری مجرمانه خانواده، بیشترین نقش را در وقوع سرقت ساده نوجوانان دارا می‌باشد و در ادامه ترتیب اولویت، الگوهای رفتاری مجرمانه محله، گروه همسالان، رسانه و مدرسه بیشترین تأثیر را در سرقت نوجوانان به خود اختصاص می‌دهند. صفی نژاد (۱۳۹۲) در پژوهش خود تحت عنوان بررسی عوامل اجتماعی و اقتصادی موثر بر ارتکاب سرقت در بین جوانان شهر یاسوج و نتایج

^۹- Siegel & Siena

^{۱۰}- Lensof & westli

بدست آمده نشان داد، بین وضعیت اشتغال والدین، تحصیلات والدین پاسخگو، ارتباط با دوستان کجرو، حمایت اجتماعی و ارتکاب سرقت رابطه معناداری وجود داشت. میان متغیرهای احساس نابرابری اجتماعی و وضعیت مسکن، میزان درآمد، تحصیلات پاسخگو و ارتکاب سرقت رابطه معناداری وجود نداشت. در مجموع متغیرهای مستقل توان پیش بینی ۶۵٪ از تغییرات ارتکاب سرقت را داشته‌اند. محمدی (۱۳۹۲) در تحقیقی تحت عنوان عوامل اجتماعی و فرهنگی موثر بر گرایش به سرقت (مطالعه موردی زندان مرکزی اصفهان) با روش تحقیق پیمایشی و بررسی مقدماتی نشان می‌دهد که عوامل متعدد جغرافیایی، اقتصادی، روان شناختی و به‌ویژه اجتماعی و فرهنگی در بروز دزدی و سرقت و گسترش آن تاثیر دارد. نتایج تحقیق بر اساس ضریب همبستگی حاکی از آن است که بین متغیرهای مستقل اصلی شامل: پیوند اجتماعی، علایق دینی، وضعیت خانوادگی، سطح سواد، وضعیت اقتصادی، ویژگی‌های گروه دوستان، علاقه به کسب درآمد از طریق نامناسب (غیر متعارف) با متغیر وابسته یعنی اقدام به سرقت رابطه معناداری وجود دارد. بسحاق (۱۳۹۱) در پژوهشی با عنوان بررسی عوامل اقتصادی اجتماعی و فرهنگی موثر در پدیده سرقت مورد مطالعه شهرستان خرم آباد نشان داد بین پایگاه اجتماعی و اقتصادی، هم‌گسختگی خانواده، وضعیت تاهل و بی‌سازمانی محل سکونت و سرقت رابطه وجود دارد. وروایی و همکاران (۱۳۸۹) در مطالعه‌ای تحت عنوان بررسی عوامل موثر بر وقوع سرقت‌های مقرون به آزار در شهر بندرعباس و با روش پیمایشی دریافته‌اند که سرقت مقرون به آزار لااقل ناشی از پنج عامل موقعیت مکانی؛ فقدان یا کمبود مراقبت‌های پلیسی؛ رفتار بزه دیده؛ عامل زمان و بافت محیطی می‌باشد. ممولر (۱۳۸۸) در تحقیقی تحت عنوان بررسی علل گرایش به سرقت در بین جوانان ۱۸ تا ۲۵ ساله‌ی شهر همدان و با روش پیمایشی دریافته است بین سابقه بزهکاری و گرایش به سرقت رابطه‌ای وجود

نداشته و بین وضعیت اقتصادی و ارتباط فرد با دوستان و افراد ناباب و ارتکاب او به سرقت رابطه وجود دارد. گودرزی (۱۳۸۸) در پایان نامه کارشناسی ارشد خود تحت عنوان ساز و کارهای پیشگیری پلیسی از سرقت خودرو و با روش توصیفی و تبیینی، که در آن از روش استخراج اطلاعات آمار سرقت خودرو در ایران برابر مدارک و مستندات پلیس و همچنین مصاحبه با افسران پلیس، بزه دیدگان، سارقین خودرو استفاده شده است، اعلام نموده ریشه و علل و عوامل سرقت خودرو در حوزه جرم شناختی بررسی گردیده که برابر یافته‌های تحقیق، وقوع سرقت خودرو به عوامل متعددی از جمله عوامل اجتماعی (مهاجرت، اعتیاد، مشروبات الکلی، قمار، طلاق، سرقت، بی اعتقادی، دوستان ناباب، مسائل جنسی، سینما، اوقات فراغت) و نیز عوامل اقتصادی (نیاز، فقر) و عوامل فرهنگی بستگی دارد که هرکدام می‌تواند به نوبه خود علت گرایش به جرم سرقت باشد. پیانلو و همکاران (۱۳۸۷) در مطالعه‌ای با عنوان بررسی تطبیقی سرقت‌های ایستگاهی و غیر ایستگاهی در شهر زنجان و با روش ترکیبی نشان داد که بین متغیرهای نحوه سرقت و انگیزه سارقان رابطه معنادار وجود داشته است. همچنین بین متغیرهای نحوه سرقت و سابقه کیفری؛ نحوه سرقت و داشتن اعتیاد به مواد مخدر؛ نحوه سرقت و نوع سرقت؛ نحوه سرقت و محل سکونت و نحوه سرقت و محل تولد سارقان رابطه وجود داشته است. با توجه به موارد مطرح شده سؤال اصلی پژوهش این است که آیا بین عوامل اجتماعی و میزان سرقت داخل خودرو در شهر همدان رابطه وجود دارد؟

فرضیه‌ها

- ۱ - بین اعتیاد و میزان سرقت داخل خودرو رابطه وجود دارد.
- ۲ - بین مهاجرت و میزان سرقت داخل خودرو رابطه وجود دارد.

- ۳- بین محل سکونت سارقین و سرقت داخل خودرو رابطه وجود دارد.
- ۴- بین ساختار خانواده و میزان سرقت داخل خودرو رابطه وجود دارد.
- ۵- بین رابطه با همسالان و میزان سرقت داخل خودرو رابطه وجود دارد.
- ۶- سرقت داخل خودرو به وسیله عوامل اجتماعی قابل پیش بینی است.

روش شناسی تحقیق

در این تحقیق از روش تحقیق همبستگی استفاده شده است. جامعه آماری شامل کلیه سارقین دستگیر شده توسط واحدهای اجرایی فا.ا.همدان شامل کلانتری‌ها و پاسگاه‌های شهر همدان و پلیس آگاهی استان همدان می‌باشد که در شش ماهه اول سال ۱۳۹۳ به اتهام سرقت داخل خودرو دستگیر شده و به محاکم قضایی معرفی و اعزام گردیده‌اند. برای غنای هرچه بیشتر تحقیق بر آن شدیم تا کلیه کسانی که به نحوی از انحاء در مسیر مبارزه با سارقین داخل خودرو فعالیت می‌نمایند، در زمره جامعه آماری این تحقیق قرار می‌گیرند که این افراد کلیه فرماندهان و روسای ستادی مبارزه با سرقت داخل خودرو در فا.ا.شهرستان همدان و ستاد فا.استان همدان، روسا و معاونین، افسران گشت، افسران واحد تجسس، مبارزه با مواد مخدر، گشت ۱۱۰ کلانتری‌ها و پاسگاه‌های شهر همدان، کارآگاهان شاغل در اداره مبارزه با سرقت پلیس آگاهی استان می‌باشند. که با بررسی دقیق تعداد سارقین دستگیر شده ۸۶ نفر و تعداد کارکنان پلیس همدان به شرح فوق ۱۵۰ نفر می‌باشد. با استفاده از روش نمونه‌گیری طبقه‌ای نسبی و جدول برآورد حجم نمونه کرجسی و مورگان تعداد ۷۳ نفر از سارقین و تعداد ۱۰۸ نفر کارکنان پلیس در مجموع تعداد ۱۸۱ نفر به عنوان نمونه آماری انتخاب شدند. ابزار اندازه‌گیری در این پژوهش دو پرسشنامه محقق ساخته سنجش عوامل اجتماعی مؤثر بر سرقت داخل خودرو از دیدگاه سارقین و کارکنان پلیس مسئول مبارزه با سرقت داخل خودرو بوده است و این پرسشنامه‌ها براساس مقیاس چهار

درجه‌ای خیلی زیاد، زیاد، کم و خیلی کم طراحی شده بود و هر پرسشنامه دارای چند سؤال باز نیز بود. تعداد سئوال‌ات مربوط به سارقین ۲۹ و سئوال‌ات مربوط به کارآگاهان نیز ۱۷ سؤال بود برای سنجش روایی ابزار، پرسشنامه در اختیار ده نفر از صاحب نظران قرار گرفته و روایی ابزار از دیدگاه متخصصان قابل قبول گزارش شد. و برای سنجش پایایی ابزار از آزمون آلفای کرونباخ استفاده شد و میزان آن به ترتیب ۰/۸۳ و ۰/۸۵ محاسبه شد. برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از شاخص‌های آمار توصیفی شامل فراوانی، درصد، میانگین، جدول، آزمون ناپارامتریک مجذور کا یا خی دو، و از آزمون آمار استنباطی ضریب همبستگی پیرسون و رگرسیون چند گانه استفاده شد. و داده‌ها با استفاده از نرم افزار SPSS مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

یافته‌های تحقیق

فرضیه اصلی: بین عوامل اجتماعی و میزان سرقت داخل خودرو رابطه وجود دارد.

جدول ۱: توصیف میزان تاثیر عوامل اجتماعی بر سرقت داخل خودرو از دیدگاه کارآگاهان:

خیلی زیاد		زیاد		کم		خیلی کم		متغیرها	
درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی		
۳۷	۴۰	۴۷/۲	۵۱	۱۲	۱۳	۳/۷	۴	اعتیاد و سرقت داخل خودرو	اعتیاد
۲۲/۲	۲۴	۴۹/۱	۵۳	۲۰/۴	۲۲	۸/۳	۹	مهاجرت و سرقت داخل خودرو	مهاجرت
۲۹/۶	۳۲	۴۶/۳	۵۰	۲۱/۳	۲۳	۲/۸	۳	محل سکونت و ارتکاب سرقت داخل خودرو	محل سکونت
۲۵/۹	۲۸	۴۵/۴	۴۹	۲۴/۱	۲۶	۴/۶	۵	ساختار خانواده بر سرقت داخل خودرو	ساختار خانواده
۱۲	۱۳	۳۴/۳	۳۷	۳۸/۹	۴۲	۱/۸	۱۶	همسالان و سرقت داخل خودرو	ارتباط به همسالان
۲۵/۹	۲۸	۴۴/۴	۴۸	۲۳/۱	۲۵	۶/۵	۷	عوامل اجتماعی بر سرقت داخل خودرو	عوامل اجتماعی

با توجه به اطلاعات مندرج در جدول (۱)، از نظر ۴ نفر (۳/۷) کارآگاهان اعتیاد بر سرقت داخل خودرو به میزان خیلی کم، ۱۳ نفر (۱۲٪) کم، ۵۱ نفر (۴۷/۲٪) زیاد و ۴۰ نفر (۳۷٪) خیلی زیاد مؤثر است. از نظر ۹ نفر (۸/۳) کارآگاهان مهاجرت بر سرقت داخل خودرو به میزان خیلی کم، ۲۲ نفر (۲۰/۴٪) کم، ۵۳ نفر (۴۹/۱٪) زیاد و ۲۴ نفر (۲۲/۲٪) خیلی زیاد مؤثر است. از نظر ۳ نفر (۲/۸) کارآگاهان محل سکونت

در ارتکاب سرقت داخل خودرو به میزان خیلی کم، ۲۳ نفر (۲۱/۳٪) کم، ۵۰ نفر (۴۶/۳٪) زیاد و ۳۲ نفر (۲۹/۶٪) خیلی زیاد موثر است. به نظر ۵ نفر (۴/۶٪) از کارآگاهان، ساختار خانواده به میزان خیلی کم، ۲۶ نفر (۲۴/۱٪) کم، ۴۹ نفر (۴۵/۴٪) زیاد و به نظر ۲۸ نفر (۲۵/۹٪) خیلی زیاد در ارتکاب سرقت داخل خودرو موثر است و به نظر ۱۶ نفر (۱۴/۸٪) از کارآگاهان، ارتباط با همسالان به میزان خیلی کم، ۴۲ نفر (۳۸/۹٪) کم، ۳۷ نفر (۳۴/۳٪) زیاد و به نظر ۱۳ نفر (۱۲٪) به میزان خیلی زیاد در ارتکاب سرقت داخل خودرو موثر است. به طور کلی به نظر ۷ نفر (۶/۵٪) از کارآگاهان میزان تأثیر عوامل اجتماعی بر سرقت داخل خودرو رابطه خیلی کم، ۲۵ نفر (۲۳/۱٪) کم، ۴۸ نفر (۴۴/۴٪) زیاد و به نظر ۲۸ نفر (۲۵/۹٪) رابطه خیلی زیاد است. همچنین نتایج آزمون t تک گروهی حاکی از آن است که میانگین مشاهده شده میزان تأثیر اعتیاد بر سرقت داخل خودرو (۳/۱۸) از میانگین نظری جامعه (۲/۵) بزرگتر است و این تفاوت در سطح $0/05$ معنادار است زیرا $p < 0/05$ و $1/65 = t$ بحرانی $t = 12/59 > t$ ؛ بنابراین می‌توان گفت که میزان تأثیر اعتیاد بر سرقت داخل خودرو زیاد^{۱۱} است. میانگین مشاهده شده میزان تأثیر مهاجرت بر سرقت داخل خودرو (۲/۸۵) از میانگین نظری جامعه (۲/۵) بزرگتر است و این تفاوت در سطح $0/05$ معنادار است زیرا $p < 0/05$ و $1/65 = t$ بحرانی $t = 5/26 > t$ ؛ بنابراین می‌توان گفت که میزان تأثیر مهاجرت بر سرقت داخل خودرو زیاد است. میانگین مشاهده شده میزان تأثیر محل سکونت بر سرقت داخل خودرو (۳/۰۲) از میانگین نظری جامعه (۲/۵) بزرگتر است و این تفاوت در سطح $0/05$ معنادار است زیرا $p < 0/05$ و $1/65 = t$ بحرانی $t = 6/93 > t$ ؛ بنابراین می‌توان گفت که میزان تأثیر محل سکونت بر

نمرات دامنه ۳/۲۵ تا - نمرات ۱ تا ۱/۷۵ خیلی کم، ۱/۷۵ تا ۲/۵ کم، ۲/۵ تا ۳/۲۵ زیاد و ۱
 ۴ خیلی زیاد

سرقت داخل خودرو زیاد است. میانگین مشاهده شده میزان تأثیر ساختار خانواده بر سرقت داخل خودرو (۲/۹۲) از میانگین نظری جامعه (۲/۵) بزرگتر است و این تفاوت در سطح ۰/۰۵ معنادار است زیرا ($p < ۰/۰۵$ و $t = ۱/۶۵$ بحرانی $t = ۸/۴۶ > t$)؛ بنابراین می‌توان گفت که میزان تأثیر ساختار خانواده بر سرقت داخل خودرو زیاد است. میانگین مشاهده شده میزان تأثیر ارتباط با همسالان بر سرقت داخل خودرو (۲/۴۲) از میانگین نظری جامعه (۲/۵) کوچکتر است اما این تفاوت در سطح ۰/۰۵ معنادار نیست زیرا ($p > ۰/۰۵$ و $t = ۱/۶۵$ بحرانی $t = ۱/۸۸ < t$)؛ بنابراین می‌توان گفت که میزان تأثیر همسالان بر سرقت داخل خودرو کم است. و به طور کلی میانگین مشاهده شده میزان تأثیر عوامل اجتماعی بر سرقت داخل خودرو (۲/۸۸) از میانگین نظری جامعه (۲/۵) بزرگتر است و این تفاوت در سطح ۰/۰۵ معنادار است زیرا ($p < ۰/۰۵$ و $t = ۱/۶۵$ بحرانی $t = ۱۱/۹۴ > t$)؛ بنابراین می‌توان گفت که میزان تأثیر عوامل اجتماعی بر سرقت داخل خودرو زیاد است

فرضیه (۱) بین اعتیاد و میزان سرقت داخل خودرو رابطه وجود دارد.

جدول ۲: بررسی رابطه بین عوامل اجتماعی و میزان سرقت داخل خودرو با استفاده از آزمون همبستگی

پیرسون:

متغیر	تعداد	ضریب همبستگی	سطح معناداری
رابطه اعتیاد و میزان سرقت داخل خودرو	۱۰۸	۰/۴۰۸	*۰/۰۰۱

* در سطح ۰/۰۵ معنادار است.

بر اساس نتایج به دست آمده از آزمون همبستگی پیرسون در جدول (۲)، بین اعتیاد و میزان سرقت داخل خودرو ($p = ۰/۰۰۱$ و $r = ۰/۴۰۸$) رابطه مثبت و معنادار وجود دارد؛

زیرا ($p < ۰/۰۵$). بنابراین با ۹۵٪ اطمینان می‌توان گفت که هرچه میزان اعتیاد بالاتر باشد، میزان سرقت داخل خودرو افزایش می‌یابد و بالعکس.

فرضیه ۲) بین مهاجرت و میزان سرقت داخل خودرو رابطه وجود دارد.

جدول ۳: بررسی رابطه بین عوامل اجتماعی و میزان سرقت داخل خودرو با استفاده از آزمون همبستگی

پیرسون:

متغیر	تعداد	ضریب همبستگی	سطح معناداری
رابطه مهاجرت و میزان سرقت داخل خودرو	۱۰۸	-۰/۱۶۵	۰/۰۸۷

براساس نتایج به دست آمده از آزمون همبستگی پیرسون در جدول (۳)، بین مهاجرت و میزان سرقت داخل خودرو ($r = -۰/۱۶۵$ و $p = ۰/۰۸۷$) رابطه معناداری وجود ندارد؛ زیرا ($p > ۰/۰۵$).

فرضیه ۳) بین محل سکونت و میزان سرقت داخل خودرو رابطه وجود دارد.

جدول ۴: بررسی رابطه بین عوامل اجتماعی و میزان سرقت داخل خودرو با استفاده از آزمون همبستگی

پیرسون:

متغیر	تعداد	ضریب همبستگی	سطح معناداری
رابطه محل سکونت و میزان سرقت داخل خودرو	۱۰۸	۰/۴۶۵	*۰/۰۰۱

براساس نتایج به دست آمده از آزمون همبستگی پیرسون در جدول (۴)، بین محل سکونت و میزان سرقت داخل خودرو ($r = ۰/۴۶۵$ و $p = ۰/۰۰۱$) رابطه مثبت و معنادار وجود دارد؛ زیرا ($p < ۰/۰۵$). بنابراین با ۹۵٪ اطمینان می‌توان گفت که هرچه محل سکونت نامناسب‌تر باشد، میزان سرقت داخل خودرو افزایش می‌یابد و بالعکس.

فرضیه ۴) بین ساختار خانواده و میزان سرقت داخل خودرو رابطه وجود دارد.

جدول ۵: بررسی رابطه بین عوامل اجتماعی و میزان سرقت داخل خودرو با استفاده از آزمون همبستگی پیرسون:

متغیر	تعداد	ضریب همبستگی	سطح معناداری
رابطه ساختار خانواده و میزان سرقت داخل خودرو	۱۰۸	۰/۴۲۶	*۰/۰۰۱

براساس نتایج به دست آمده از آزمون همبستگی پیرسون در جدول (۵)، بین ساختار خانواده و میزان سرقت داخل خودرو ($p=۰/۰۰۱$ و $r=۰/۴۲۶$) رابطه مثبت و معنادار وجود دارد؛ زیرا ($p < ۰/۰۵$). بنابراین با ۹۵٪ اطمینان می‌توان گفت که هرچه ساختار خانواده یعنی صمیمیت و ارتباط خانواده کمتر باشد، میزان سرقت داخل خودرو افزایش می‌یابد و بالعکس.

فرضیه (۵) بین رابطه با همسالان و میزان سرقت داخل خودرو رابطه وجود دارد. جدول ۶: بررسی رابطه بین عوامل اجتماعی و میزان سرقت داخل خودرو با استفاده از آزمون همبستگی پیرسون:

متغیر	تعداد	ضریب همبستگی	سطح معناداری
رابطه ارتباط با همسالان و میزان سرقت داخل خودرو	۱۰۸	۰/۵۷۶	*۰/۰۰۱

براساس نتایج به دست آمده از آزمون همبستگی پیرسون در جدول (۶)، بین رابطه با همسالان و میزان سرقت داخل خودرو ($p=۰/۰۰۱$ و $r=۰/۵۷۶$) رابطه مثبت و معنادار وجود دارد؛ زیرا ($p < ۰/۰۵$). بنابراین با ۹۵٪ اطمینان می‌توان گفت که هرچه صمیمیت و ارتباط با همسالان بیشتر باشد، میزان سرقت داخل خودرو افزایش می‌یابد و بالعکس. فرضیه (۶) عوامل اجتماعی توان پیش بینی میزان سرقت داخل خودرو را دارد.

جدول ۷: نتایج تحلیل رگرسیون گام به گام تاثیر عوامل اجتماعی در میزان سرقت داخل خودرو:

سطح معناداری	F	دوربین واتسون	ضریب تعیین اصلاح شده R^2	ضریب تعیین R^2	ضریب همبستگی (R)	مدل	
۰/۰۰۱	۵۲/۶۵		۰/۳۲۶	۰/۳۳۲	۰/۵۷۶	ارتباط با همسالان	
۰/۰۰۱	۴۳/۸۱		۰/۴۴۵	۰/۴۵۵	۰/۶۷۴	محل سکونت	
۰/۰۰۱	۳۴/۰۹	۱/۸۴	۰/۴۸۱	۰/۴۹۶	۰/۷۰۴	ساختار خانواده	
۰/۰۰۱	۲۸/۸۰		۰/۵۱۰	۰/۵۲۸	۰/۷۲۷	اعتیاد	
مفروضه‌های هم خطی	سطح معناداری	T	ضرایب غیر استاندارد		مدل		
			Beta	میانگین خطای استاندارد			
تورم واریانس VIF	تولرنس Tolerance						
		۰/۰۰۱	۵/۷۰۴	۱۰/۲۸۸	۵۸/۶۸۱	مقدار ثابت	
۱/۲۴۸	۰/۸۰۱	۰/۰۰۱	۵/۰۸۰	۰/۳۸۴	۲/۲۹۹	۱۱/۶۸۰	ارتباط با همسالان
۱/۱۰۴	۰/۹۰۶	۰/۰۰۱	۴/۳۱۲	۰/۳۰۷	۱/۷۸۳	۷/۶۹۰	محل سکونت
۱/۱۸۸	۰/۸۴۲	۰/۰۰۷	۲/۷۴۰	۰/۲۰۲	۲/۸۲۳	۷/۷۳۴	ساختار خانواده
۱/۱۳۵	۰/۸۸۱	۰/۰۰۹	۲/۶۴۸	۰/۱۹۱	۲/۵۱۹	۶/۶۷۰	اعتیاد

جدول ۸: توصیف فراوانی میزان سرقت داخل خودرو:

متغیر	شاخص	کمترین	بیشترین	میان	میانگین	انحراف معیار
میزان سرقت داخل خودرو		۱۲۰	۱۸۳	۱۵۴	۱۵۴/۱۶	۱۹/۸۳

بر اساس اطلاعات جداول (۷)، F مشاهده شده در سطح ۰/۰۱ معنادار بوده، بنابراین معادله رگرسیون قابل تعمیم به کل جامعه آماری بوده است. همچنین مقدار آزمون دوربین واتسون (در بازه ۱/۵ تا ۲/۵) بدست آمد که استقلال خطاها را نشان می‌دهد و بر اساس شاخص‌های هم خطی بودن؛ بین متغیرهای پیش بین هم خطی وجود نداشته

و نتایج حاصل از مدل رگرسیون قابل اتکا است. و شرط نرمال بودن متغیرها نیز برقرار است (جدول ۸). بنابراین مفروضه‌های استفاده از آزمون رگرسیون برقرار است. به منظور بررسی تأثیر عوامل اجتماعی بر میزان سرقت داخل خودرو، اقدام به آنالیز رگرسیون چندمتغیره از نوع گام به گام گردید. در ابتدا میزان سرقت داخل خودرو به عنوان متغیر ملاک و عوامل اجتماعی (اعتیاد، مهاجرت، محل سکونت، ساختار خانواده و ارتباط با همسالان) به عنوان متغیرهای پیش‌بین در نظر گرفته شد. نتایج آزمون رگرسیون گام به گام، نشان داد در گام اول عامل ارتباط با همسالان بیشترین تأثیر را در رگرسیون چندمتغیره داشته و وارد مدل گردید و سپس به ترتیب عوامل محل سکونت، ساختار خانواده و اعتیاد وارد مدل گردید. و مشخص شد عامل مهاجرت تأثیری در مدل نداشته و حذف شد. بنابراین نتایج جدول (۷) بیانگر آن است که در گام نخست ۰/۳۳۲ از تغییرات میزان سرقت داخل خودرو توسط عامل ارتباط با همسالان و در گام دوم ۰/۴۵۵ از تغییرات میزان سرقت داخل خودرو توسط عوامل ارتباط با همسالان و محل سکونت و در گام سوم ۰/۴۹۶ از تغییرات میزان سرقت داخل خودرو توسط عوامل ارتباط با همسالان، محل سکونت و ساختار خانواده و در گام چهارم ۰/۵۲۸ از تغییرات میزان سرقت داخل خودرو توسط عوامل ارتباط با همسالان، محل سکونت، ساختار خانواده و اعتیاد تبیین می‌گردد. همچنین در گام نخست سهم عامل ارتباط با همسالان در پیش‌بینی میزان سرقت داخل خودرو ۳۸۴٪ درصد و در گام دوم سهم عوامل ارتباط با همسالان و محل سکونت در پیش‌بینی میزان سرقت داخل خودرو ۳۰۷٪ درصد و در گام سوم سهم عوامل ارتباط با همسالان، محل سکونت و ساختار

خانواده در پیش بینی میزان سرقت داخل خودرو ۰/۲۰۲ درصد و در گام چهارم سهم عوامل ارتباط با همسالان، محل سکونت، ساختار خانواده و اعتیاد در پیش بینی میزان سرقت داخل خودرو ۰/۱۹۱ درصد می باشد. نتایج نهایی آنالیز رگرسیون گام به گام، به همراه ضرایب متغیرهای مؤثر در مدل، در زیر آمده است. مدل نهایی عبارت است از:

$$\text{میزان سرقت داخل خودرو} = ۰/۳۸۴ (\text{ارتباط با همسالان}) + ۰/۳۰۷ (\text{محل سکونت}) + ۰/۲۰۲ (\text{ساختار خانواده}) + ۰/۱۹۱ (\text{اعتیاد})$$

نتیجه گیری

یافته‌های تحقیق نشان داد که بین عوامل اجتماعی و افزایش میزان سرقت داخل خودرو رابطه وجود دارد. این نتایج با نظریات نظریه پردازان مختلف مثل نظریات هیرشی، ساترلند، گود، مرتون، پارسونز، بیکر هم خوانی دارد که بر اساس نظر آن‌ها عامل کلیدی در ارتکاب به بزهکاری، ضعیف شدن پیوندها بین نوجوانان و خانواده، مدرسه و همسالان است. بنابراین در صورت ضعیف شدن چنین پیوندی چه به تنهایی و چه با گروه، فرد مرتکب بزهکاری می شود. پیوندهای فرد با نهادهای اجتماعی مهم ترین عامل در مهار رفتارهای بزهکارانه است. با ضعیف شدن یا شکسته شدن این پیوندها، محدودیت‌هایی که اجتماع برای اعضای خود قرار داده است برچیده می شود و فرد ممکن است قانون شکن گردد. بزهکاری را ناشی از خطای خانواده‌ها دانسته که قادر به یاد دادن ارزش‌ها و هنجارها نبوده و رفتار مجرمانه در اثر تماس و همنشینی با الگوهای جنایی، آموخته می شود. نهاد خانواده به عنوان مهم ترین آژانس اجتماعی کننده ساختار خانواده، سازمان و انگاره‌های آن را کلیدی برای شناخت شخصیت و

رفتار فرد پرورش یافته در آن تلقی می‌کند و هرگونه نابسامانی و بی‌سازمانی در این نهاد و ساختار آن را در بروز توسعه و تکوین شخصیت بزهکار و کجرو دخیل می‌داند. هم‌چنین با نتایج پژوهش‌های بسحاق (۱۳۹۱) که نشان داد بین از هم گسیختگی خانواده و سرقت، بین اعتیاد به مواد مخدر و سرقت، بین بی‌سازمانی محل سکونت و سرقت همخوانی دارد. محمدی (۱۳۹۲) که در پژوهش خود پیوند اجتماعی، علایق دینی، وضعیت خانوادگی، سطح سواد، وضعیت اقتصادی، ویژگی‌های گروه دوستان، علاقه به کسب درآمد از طریق نامناسب (غیر متعارف) با سرقت را دارای رابطه معنی دار اعلام نموده که با برخی از عوامل اجتماعی موثر در تحقیق حاضر هم‌خوانی دارد. طیبی (۱۳۹۲) که نشان داد الگوهای رفتاری مجرمانه خانواده، بیشترین نقش را در وقوع سرقت ساده نوجوانان دارا می‌باشد و در ادامه ترتیب اولویت، الگوهای رفتاری مجرمانه محله، گروه همسالان، رسانه و مدرسه بیشترین تاثیر را در سرقت نوجوانان به خود اختصاص می‌دهند که با یافته‌های تحقیق حاضر هم‌خوانی و مطابقت دارد. با توجه به یافته‌های پژوهش با توجه به این که سرقت قطعات و لوازم داخل خودرو همانند یک پازل مرکب از قسمت‌های مختلف می‌باشد که تمامی اعضاء و قسمت‌های پازل باید بدرستی کنار هم قرار گیرند تا بتوان به یک مبارزه جدی و همه‌جانبه با سارقین پرداخت. این مقوله، مستلزم عزم جدی صنایع خودرو سازی، پلیس، دولت، بیمه، نهادها و سازمان‌های ذی‌مدخل، مالکین خودروها و... می‌باشد.

لذا بایستی سازندگان خودروها و قطعات، از تکنولوژی و فناوری‌های روز دنیا در جهت جلوگیری از سرقت قطعات و لوازم خودرو بهره‌گیری نمایند.

هم چنین به منظور پیش گیری سرقت خودرو باید سهم سازمان‌ها، نهادها و اداراتی که در امر مبارزه با سرقت سهیم هستند مشخص شود. مبارزه با سرقت، تنها وظیفه پلیس نیست و اداراتی نظیر شهرداری‌ها، راه و شهرسازی، فرهنگ و ارشاد اسلامی، بهزیستی، ائمه جمعه و جماعات، آموزش و پرورش، و... نیز در این زمینه مسئول هستند. از جمله سایر موارد کاهش سرقت خودرو می‌توان به احداث پارکینگ‌های مناسب، نصب دوربین‌های مدار بسته، استفاده از پارکبانان مطمئن و مورد وثوق، تجهیز کارآگاهان و متولیان مبارزه با سرقت داخل خودرو به فناوری‌های نوین نظیر نوت بوک، پی دی ای، رایانه‌های قابل حمل با قدرت و حافظه شارژ بالا، حضور هدفمند گشت‌های پلیس، افزایش گشت و نظارت در محلات جرم‌خیز و برخورد با سارقین و خریداران اموال مسروقه از سوی سیستم قضایی اشاره نمود.

منابع

- اشرف، احمد (۱۳۵۴)، کثرتفاری مسائل انسانی و آسیب شناسی اجتماعی، تهران، آموزشگاه عالی خدمات اجتماعی.
- بسحاق، مجید (۱۳۹۱) بررسی عوامل اقتصادی اجتماعی و فرهنگی موثر در پدیده سرقت (مورد مطالعه شهرستان خرم آباد)، پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه پیام نور استان تهران، دانشکده علوم انسانی.
- پیانلو؛ یوسف، قدرتی، حسین، حسینی، محمد حسین، و مریم بیات، (۱۳۸۸)، بررسی تطبیقی سرقت‌های ایستگاهی و غیر ایستگاهی شهرهای زنجان، فصلنامه دانش انتظامی، تهران، شماره اول، ۷۸-۶۱.
- رضایی راد، مجید، هندیانی، عبدالله، محمد رضا ذاکر استقامتی (۱۳۸۸)، عوامل سرقت منزل در فرماندهی انتظامی تهران بزرگ، تهران، فصلنامه مدیریت انتظامی ؛ شماره سوم، ۹۶-۱۱۴.
- زنجان، حبیب الله (۱۳۸۰) مهاجرت، تهران، سمت.
- زنجان، حبیب الله (۱۳۷۱) جمعیت و توسعه، تهران، مرکز مطالعات و تحقیقات شهرسازی و معماری ایران.
- صدیق سروستانی، رحمت الله، (۱۳۶۷) آسیب شناسی اجتماعی، تهران، سمت.
- صفی نژاد، بتول (۱۳۹۲) بررسی عوامل اجتماعی و اقتصادی موثر بر ارتکاب سرقت در بین جوانان شهر یاسوج، پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه یاسوج، دانشکده ادبیات و علوم انسانی.

- طیبی، سعید (۱۳۹۲) تاثیر الگوهای رفتاری مجرمانه در سرقت ساده نوجوانان، پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه آزاد اسلامی واحد مرکز، دانشکده حقوق.
- فورسایت، دانلسون (۱۳۸۰)، پویایی گروه (شناخت و سنجش)، ترجمه نجفی زند، جعفر، پاشاشریفی، حسن، تهران، چاپ اول، نشر دوران.
- قربان حسینی، علی اصغر (۱۳۸۱)، جرم شناسی و جرم یابی سرقت، مشهد انتشارات جهاد دانشگاهی مشهد.
- کوئن، بروس (۱۹۹۷)، مبانی جامعه شناسی ترجمه توسلی، غلامعباس، فاضل، رضا (۱۳۹۱) تهران ویرایش اول، چاپ بیست و پنجم، سمت.
- گلدوزیان، ایرج (۱۳۷۴)، گفتارهایی در حقوق کیفری، تهران، نشر دادگستر.
- گودرزی، هوشنگ (۱۳۹۱) ساز و کارهای پیشگیری پلیسی از جرم سرقت خودرو، پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه تربیت مدرس، دانشکده علوم انسانی.
- محسنی تبریزی، علیرضا (۱۳۸۳)، وندالیسم، تهران، نشر آن.
- محمدی، اصغر (۱۳۹۲) عوامل اجتماعی و فرهنگی موثر بر گرایش به سرقت (مطالعه موردی زندان مرکزی اصفهان)، پایان نامه دکترای تخصصی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد تهران مرکزی، دانشکده علوم اجتماعی.
- ممولر، زهرا (۱۳۸۸) بررسی علل گرایش به سرقت در بین جوانان ۱۸ تا ۲۵ ساله‌ی شهر همدان، پایان نامه کارشناسی، دانشگاه پیام نور همدان.
- وروایی، اکبر، (۱۳۹۰)، بررسی عوامل موثر بر وقوع سرقت‌های مقرون به آزار در شهر بندر عباس، تهران، فصلنامه دانش انتظامی شماره سوم، ۸۸-۱۰۹.
- Siegel, L, & Siena J. (1997). juvenile Delinquency New York.

- Santor,d,A,Messervery,d.&kusumakar.v.(2000).measuring peer pressure,popularity and conformity in adolescent boys and girls:predicting school performance,sexual attitudes , and substance abuse.journal of youth and adolescence, 29,163- 182.
- PETER M. MILLER& Others. PRINCIPLES OF ADDICTION, Comprehensive Addictive Behaviors and Disorders, Volume 1.. Elsevier Inc ،2013. 23.
- West.R.(2013). *Theory of Addiction*. Addiction Press.

